

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Медичний факультет
Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
Моделі надання реабілітаційних послуг (на основі міжнародної
класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я)
(назва освітнього компонента)

підготовки _____ магістра _____
(назва освітнього рівня)

спеціальності _____ 227 Терапія та реабілітація _____
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____ 227.01 Фізична терапія _____
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми _____ Фізична терапія _____
(назва освітньо-професійної освітньо-наукової/освітньо-творчої програм)

Силабус освітнього компонента «Моделі надання реабілітаційних послуг (на основі міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я)» підготовки «магістра», галузі знань — 22 Охорона здоров'я, спеціальності — 227 Терапія та реабілітація, спеціалізація - 227.01 Фізична терапія, освітньо-професійна програма – Фізична терапія

Розробник: Ульяницька Н.Я., доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії, к.б.н., доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: (Андрійчук О.Я.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії та ерготерапії
протокол № 1 від 30серпня 2024 р.

Завідувач кафедри: (Андрійчук О. Я.)

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	22 Охорона здоров'я 227 Терапія та реабілітація Фізична терапія магістр	Нормативна
Кількість годин / кредитів 120/4		Рік навчання 1
		Семестр 1-ий
		Лекції 18 год.
		Практичні (семінарські) _ год. Лабораторні 26 год.
		Індивідуальні _____ год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Самостійна робота 68 год.
		Консультації 8 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання	українська	

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА

Ульяницька Наталія Ярославівна

Кандидат біологічних наук

Доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії

Контактна інформація +380505539523; ulianutskay.natalia@eenu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу.

Освітній компонент «Моделі надання реабілітаційних послуг (на основі міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я)» ознайомлює здобувачів освіти з основним поняттями в сфері охорони здоров'я. Розуміння можливих проблем зі здоров'ям протягом життя, визначення стратегій та алгоритмів дій при виникненні певних медичних проблем.

2. Пререквізити: (попередні курси, на яких базується вивчення освітнього компонента) - нормальна анатомія людини (за професійним спрямуванням); нормальна фізіологія людини (за професійним спрямуванням); функціональна анатомія; фізіологія і біохімія рухової активності; основи патології, основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії (вступ до спеціальності), фізична терапія та ерготерапія при порушенні діяльності серцево-судинної та дихальної систем.

Постреквізити: (освітні компоненти, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення освітнього компонента) – клінічний реабілітаційний менеджмент в ортопедії та травматології, клінічний реабілітаційний менеджмент у неврології, клінічний реабілітаційний менеджмент в хірургії та онкології, клінічний та реабілітаційний менеджмент в акушерстві та педіатрії, клінічна практика з фізичної терапії при кардіо-респіраторних порушеннях, клінічна практика з фізичної терапії в ортопедії та травматології, клінічна практика з фізичної терапії у неврології

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою вивчення освітнього компоненту – підготовка фахівців напряму підготовки 227 Терапія та реабілітація за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра відповідно до державних стандартів, встановлених освітньо-кваліфікаційною характеристикою та освітньо-професійною програмою підготовки спеціалістів вище зазначеного фахового спрямування, глибоке засвоєння здобувачем освіти теоретичних знань, дати надійні орієнтири для вирішення конкретних ситуацій, впливати на формування моральних установок у фахівця у відповідності зі специфічними вимогами професії, а також базових понять МКФ та професійного розвитку.

Основними завданнями вивчення освітнього компоненту «Моделі надання реабілітаційних послуг (на основі Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я)» є:

Сформувати в здобувачів освіти глибоке розуміння моделі реабілітаційних послуг на основі МКФ, навчити їх практично застосовувати набуті вміння і навички у своїй професійній діяльності, рекреації та оптимізації здоров'я особистості, орієнтації її на здоровий спосіб життя; сформувати у здобувачів освіти свідоме та відповідальне ставлення до індивідуального здоров'я та здоров'я нації.

Поглибити і розширити знання здобувачів освіти, отримані на лекціях та у процесі самостійної роботи, спрямувати всі засоби на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, розвивати наукове мислення та усне мовлення здобувачів освіти.

Озброїти здобувачів освіти базовими знаннями щодо теоретичних основ і сучасних принципів охорони здоров'я; методів вивчення та оцінки стану здоров'я населення у взаємозв'язку з чинниками, що на нього впливають; методів аналізу та оцінки якості надання медичної допомоги населенню; технологій розробки управлінських рішень, спрямованих на поліпшення стану здоров'я населення та якості медичної допомоги.

4. Результати навчання (матриця компетентностей).

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність здійснювати професійну діяльність фізичного терапевта, розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фізичної терапії відповідно до спеціалізації.

Загальні компетентності

ЗК 1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 2 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові (спеціальні, предметні) компетентності

ФК 1 Здатність визначати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної, духовної сфер, обмеження заняттєвої участі пацієнта відповідно до Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ).

ФК 2 Здатність клінічно мислити, планувати терапію, застосовувати науково обґрунтовані засоби та методи доказової практики (Evidence-based practice), аналізувати та інтерпретувати результати, вносити корективи до розробленої програми фізичної терапії або ерготерапії чи компонентів індивідуального реабілітаційного плану

ФК 3 Здатність ефективно спілкуватися з пацієнтом/клієнтом, його родиною й опікунами, формувати розуміння власних потреб пацієнта та шукати шляхи їх реалізації, розробляти та впроваджувати домашню програму терапії.

Програмні результати навчання

ПРфт 1 Застосовувати біопсихосоціальну модель обмежень життєдіяльності у професійній діяльності, аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта.

ПРфт 2 Уміти вибирати і аналізувати інформацію про стан пацієнта.

- ПРфт 4 Оцінювати, обговорювати та застосовувати результати наукових досліджень у клінічній, науковій, освітній та адміністративній діяльності
- ПРфт 5 Проводити опитування (суб'єктивне обстеження) пацієнта/клієнта для визначення порушень функції, активності та участі.
- ПРфт 7 Спілкуватися з пацієнтом/клієнтом для визначення його потреб та очікувань щодо його рухової активності та результатів фізичної терапії.
- ПРфт 9 Встановлювати цілі втручання.
- ПРфт 17 Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження у сфері фізичної терапії, висувати і перевіряти гіпотези, обирати методики та інструменти досліджень, аналізувати їх результати, обґрунтовувати висновки.

Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Вступ до дисципліни. Основні поняття та структура МКФ						
Тема 1. Мета та завдання МКФ	9	2	2	4	1	ДС /5
Тема 2. Огляд складових МКФ	9	2	2	4	1	РЗ /5
Тема 3. Класифікація МКФ	12	2	2	8		РМГ /5
Тема 4. Інструменти ВОЗ для оцінки здоров'я та оцінки обмеження життєдіяльності.	9	2	2	4	1	РМГ/5
Тема 5. Поняття про біо-психо-соціальну модель та особливості її впровадження в Україні	6		2	4		РМГ/5
Тема 6. Організація діяльності мультидисциплінарної реабілітаційної команди в рамках виконання індивідуальної програми реабілітації	13	2	2	8	1	ДС/5
Разом за модулем 1	58	10	12	32	4	
Змістовий модуль 2 Особливості моделей реабілітаційних послуг. Кодування та базові набори МКФ (прикладне значення).						
Тема7. Види реабілітаційних моделей. Професійний розвиток	11	2	2	6	1	ДС /5
Тема8. Рівні класифікації МКФ. Одно– та дворівнева класифікація.	6		2	4		РМГ/5
Тема 9. Детальна класифікація з визначеннями. Функції організму. Структури організму. Клінічні приклади.	15	2	2	10	1	ДБ /5
Тема10. Особливості кодування компонентів Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я.	15	2	2	10	1	РЗ/5

Тема 11. Профіль пацієнта та медична документація.	9	2	2	4	1	РМГ/5
Тема 12. Опис стану пацієнта за категоріями МКФ. Клінічні приклади.	4		2	2		РМГ/5
Підсумкова контрольна робота Засвоєння практичних навичок	2		2			ПКР/5
Разом за модулем 2	62	8	14	36	4	
Всього годин / Балів	120	18	26	68	8	200

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувача передбачає підготовку до лабораторних занять, теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не увійшли до практичного курсу, або ж були розглянуті коротко (перелік поданий нижче). Завдання для самостійного опрацювання входять в структуру лабораторних занять та оцінюються в процесі поточного контролю на лабораторних заняттях та на підсумкових контрольних роботах під час вивчення відповідних тем.

№ з/п	Тема
1.	<u>Історичний розвиток МКФ</u> Перелік питань для опрацювання: Порівняльна характеристика історично створених моделей реабілітації, базованих на МКФ, обмеження життєдіяльності і здоров’я, а також – на МКБ. Моделі реабілітації. Міжнародна класифікація функціонування. Міжнародна класифікації хвороб. Порівняльна характеристика
2.	<u>Предмет, зміст та завдання МКФ</u> Перелік питань для опрацювання: Кваліфікатори МКФ, базові набори МКФ. Психічні функції. Сенсорні функції та біль. Функції голосу та мовлення. Функції серцево-судинної, дихальної, імунної систем та системи крові. Функції травної системи, метаболізму та ендокринної системи. урогенітальні та репродуктивні функції. Нервово-м’язові, кісткові, рухові функції. Функції шкіри та пов’язаних з нею структур.
3.	<u>Моделі МКФ</u> Перелік питань для опрацювання: Моделі надання послуг. Моніторинг потреб Створення банку даних щодо суб’єктів, які надають послуги. Інформаційно-просвітницька та роз’яснювальна діяльність щодо можливостей і умов отримання комплексу послуг. Направлення для отримання послуг Контроль та оцінка якості наданих послуг. Соціальна політика та реабілітаційна допомога особам з інвалідністю. Інформаційне забезпечення. Спеціалізовані медичні центри. Індивідуальні потреби пацієнта. Альтернативні групи самодопомоги
4.	<u>Поняття про профіль пацієнта/клієнта</u> Перелік питань для опрацювання: Розгляд та оцінка клінічного випадку за МКФ

5.	<u>Розгляд ситуативних завдання з оцінки профілю пацієнта та підбору тестових оцінок</u> Перелік питань для опрацювання: Розгляд та оцінка клінічного випадку за МКФ
----	---

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика науково-педагогічного працівника щодо здобувача освіти полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Всі учасники освітнього процесу повинні дотримуватись вимог чинного законодавства України, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку ВНУ імені Лесі Українки, загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, порядності та толерантності.

Вивчення освітнього компонента передбачає постійну роботу здобувачів освіти на кожному занятті. Середовище під час проведення занять є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Здобувачі освіти не повинні спізнюватися на заняття, дотримуватися правил техніки безпеки, мати засоби індивідуального захисту та спецодяг.

До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, One Note), зареєструватись на [платформі](#) дистанційного навчання ВНУ імені Лесі Українки для проходження тестування та роботу з доступними матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до [Положення](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

В освітньому процесі застосовується дві шкали оцінювання: багатобальна (200-бальна) шкала та 4- бальна шкала. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу.

Оцінювання поточної успішності здійснюється на кожному занятті за 4-бальною шкалою (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»).

– 5 («відмінно») – здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових джерел, логічно мислить і формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– 4 («добре») – здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з джерел, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

– 3 («задовільно») – здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в рекомендованих джерелах, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

– 2 («незадовільно») – здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в джерелах, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Також здобувачі вищої освіти мають право на зарахування певної кількості балів,

відповідно до [Положення](#) про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки

У разі переходу на дистанційну форму навчання викладання освітнього компоненту відбувається відповідно до [Положення](#) про дистанційне навчання та додаткових розпоряджень ректорату.

Політика щодо академічної доброчесності. Політика академічної доброчесності регламентується чинними законодавчими актами України та внутрішніми документами університету: [Кодексом](#) академічної доброчесності ВНУ ім. Лесі Українки та [Положенням](#) про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників ВНУ імені Лесі Українки які встановлюють загальні засади, цінності, принципи, настанови та правила етичної поведінки осіб, які навчаються в Університеті, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, а також забезпечують дотримання принципу нетерпимості до порушень академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: відвідування занять є обов'язковим компонентом процесу здобування освіти. У разі пропуску заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі за графіком відпрацювання згідно з [Положенням](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки

У разі порушення дедлайнів виконання завдань, без поважних причин, робота може оцінюватися на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Організація та порядок проведення підсумкового контролю відбувається у відповідності до [Положенням](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Терміни проведення підсумкового контролю, а також терміни ліквідації академічної заборгованості визначаються розкладом екзаменаційної сесії.

У відомості, індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) здобувача освіти записується підсумкова кількість балів підсумкового контролю.

Повторне складання підсумкового контролю допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Базові поняття про МКФ
2. Основні завдання та принципи МКФ
3. Область застосування МКФ
4. Огляд складових МКФ
5. Поняття про домени
6. Класифікація МКФ
7. Модель функціонування та обмеження життєдіяльності
8. Поняття про домени та складові МКФ (частина 1)
9. Поняття про домени та складові МКФ (частина 2)
10. Особливості застосування моделювання реабілітаційних послуг на основі МКФ та професійний розвиток.
11. Базові поняття про МКФ

12. Основні завдання та принципи МКФ
13. Область застосування МКФ
14. Огляд складових МКФ
15. Поняття про домени
16. Класифікація МКФ
17. Модель функціонування та обмеження життєдіяльності
18. Поняття про домени та складові МКФ (частина 1)
19. Поняття про домени та складові МКФ (частина 2)
20. Особливості застосування моделювання реабілітаційних послуг на основі МКФ та професійний розвиток.
21. Клінічні інструменти для застосування МКФ
22. Термінологія МКФ
23. Огляд основних частин МКФ
24. Види моделей реабілітаційних послуг
25. Особливості біо-психо-соціальної моделі надання реабілітаційних послуг
26. Мета МКФ-ДП
27. Розвиток МКФ-ДП
28. Правила кодування МКФ
29. МКФ та люди з обмеженням життєдіяльності
30. Етичні вказівки щодо використання МКФ

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна література:

1. Вакуленко Л.О., Клапчука В.В. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії. - Тернопіль : Укрмедкнига, 2018. - 371 с.
2. Лях Ю.Є., Ульяницька Н.Я. Моделі надання реабілітаційних послуг (на основі міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я) та професійний розвиток: Навчально-методичний посібник / укладачі Ю.Є.Лях, Н.Я.Ульяницька.- Луцьк, 2018.- 33 с.
3. Особливості впровадження у навчальний процес студентів спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія» міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я/ Ульяницька Н.Я., Андрійчук О.Я., Якобсон О.О., Грейда Н.Б./ Фізична активність і якість життя людини: Збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (10 червня, 2020 р.). – С. 92.
4. World Health Organization. How to use the ICF: A practical manual for using the International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF). Exposure draft for comment. Geneva: World Health Organization, October 2013.

Додаткова:

5. Андрійчук О., Ульяницька Н., Грейда Н., Струбіцька Н. Пацієнтоцентричність фізичної терапії під час спортивно-реабілітаційних зборів// Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. 2021. №2(54), С. 112-119 DOI: <https://doi.org/10.29038/2220-7481-2021-02-112-119>.
6. Белікова Н. О., Ульяницька Н. Я., Індика С. Я. Клінічна практика як засіб формування професійної ідентичності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені

- М.П.Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенко. – Київ : Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021. – Випуск 2 (130) 21. – С.29-33. Категорія Б «Педагогічні науки» «Фізичне виховання та спорт», Index CopernicusDOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2021.2(130).07
7. Загальні принципи побудови і функціонування реабілітаційної клініки у класичному університеті / Лях Ю.С., Ульяницька Н.Я., Якобсон О.О., Лях М.В.// Медицина болю (Pain Medicine). Додаток 1: Реабілітаційна медицина. 2018. Т.3, №.2/1. С.35
 8. Лях Ю., Ульяницька Н., Якобсон О., Максимчук Р. Інформатизація реабілітаційної клініки Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.// Актуальні питання дистанційної освіти та телемедицини 2018 : матеріали Всеукраїнської науково-методичної відеоконференції з міжнародною участю (25-26 квітня 2018 року, м. Запоріжжя). – Запоріжжя, 2018. – 9-10 с.
 9. Лях Ю., Ульяницька Н., Якобсон О., Максимчук Р. Модель функціонування реабілітаційної клініки Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки//Фізична активність та якість життя людини: Збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції -22-24 травня (уклад.: А. В. Цьось, С. Я. Індика. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2018. – С. 63
 10. CF Checklist. Version 2.1a, Clinician Form for International Classification of Functioning, Disability and Health. World Health Organization, September 2003.

Інтернет-ресурси

1. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я [International classification of functioning, limitation of life and health] [Інтернет]. Доступно: http://moz.gov.ua/uploads/2/11374-9898_dn_20181221_2449.pdf
3. https://moz.gov.ua/uploads/2/11374-9898_dn_20181221_2449.pdf
2. Концепція нової системи охорони здоров'я / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://moz.gov.ua/docfiles/Pro_20140527_0_dod.pdf .
3. Про затвердження перекладу Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків: Наказ МОЗ України від 23.05.2018 № 981 [Інтернет]. Доступно: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MOZ30749.html
4. Про затвердження плану заходів Міністерства охорони здоров'я України з виконання плану заходів із впровадження в Україні Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків: Наказ МОЗ України від 23 березня 2018 року № 552. Наказ МОЗ України від 23 березня 2018 року № 552: [Інтернет]. Доступно: https://moz.gov.ua/uploads/0/4258-dn_20180323_552_dod.pdf
5. Рада ерготерапевтів європейських країн / Council of Occupational Therapists for the European Countries <http://www.cotec-europe.org>
6. Світова федерація ерготерапевтів / World Federation of Occupational Therapists (WFOT) <http://www.wfot.org>
7. <https://www.youtube.com/watch?v=XO3YVYzgbz8>